Лісовий і мисливський журнал

FOREST AND HUNTING MAGAZINE

№ 6/2013

На обговорення

Роздуми про мисливство

Біологія тварин

Лісова розбійниця

Витоки довецьких традицій

Про діяльність Львівського мисливського товариства «Тур»

Львівське мисливське товариство «Тур» було організоване у 1922 р. за професійною та національною ознакою. Назва товариства походить від виду тварин, яких багато водилося в Галичині. Існують свідчення, що князь Данило Галицький (1220–1264) долучився до справи збереження тура, але наприкінці XVI ст. вони на території України перевелися.

Першою справою для юридичної організації діяльності будь-якого товариства була й залишається реєстрація статуту в органах державної влади.

Статут ловецького товариства «Тур» затверджено рескриптом Львівського Воєводства від 29 серпня 1922 року. Відповідно до статуту, головний офіс товариства повинен був міститися у місті Львові, а його символом був «Тетерук». Майно товариства складалося зі вступних внесків, членських внесків та доходів від здачі майна в оренду, інвентарю, фонду, призначеного на збільшення чисельності дичини, та добровільних пожертв членів товариства.

У статуті було визначено головні цілі товариства, серед яких:

- допомога владі у справі контролю за виконанням вимог мисливського закону і переслідуванні осіб, які не додержуються мисливського закону;
- допомога власникам полювання у веденні мисливського господарства та захист їх перед владою відповідно до закону;
- підтримка шляхетного мисливського спорту;
- підтримка членів товариства у набутті мисливських угідь;
- проведення полювання без шкоди для мисливського господарства;
- розведення дичини в місцях із малою її чисельністю і збільшення її популяції;
- зменшення популяції шкідників усіма дозволеними методами.

Члени товариства мали різні статуси: звичайні та почесні члени, прихильники. Звичайним та членом-прихильником міг бути будь-який громадянин – бездоганний у справі мисливства, за якого на зборах товариства проголосувало більшість та поручилося двоє членів товариства.

Почесним ставав лише той мисливець, що мав певні заслуги перед товариством, долучився до його розвитку. Крім того, право призначити звання почесного члена надавалося загальним зборам товариства за представленням його керівництва.

Залежно від статусу члени товариства мали різні права. Зокрема звичайні члени товариства мали право:

- брати участь у загальних зборах з активним і пасивним правом вибору;
- брати участь у колективних полюваннях та інших відпочинкових акціях, організованих товариством;
- полювати на полюваннях самостійно, а також разом із собакою на птахів, зайців, куріпок, козуль, кабанів у мисливських угіддях, визначених керівництвом товариства.

Менше прав мали члени-прихильники. Вони могли брати участь у загальних зборах без права голосування, брати участь у товариських забавах та у полюваннях лише за спеціальним запрошенням.

Члени товариства були зобов'язані сплачувати членські внески. Під час полювання всі присутні члени повинні були безумовно виконувати розпорядження ловчого (керівника полювання). Вийти з товариства дозволялося лише наприкінці адміністративного року на підставі поданої заяви. ***Керівництво товариства мало право виключити людину з товариства, якщо:***

♦ член товариства не сплатив упродовж трьох місяців заборгованість по членських внесках і, попри нагадування, надалі не сплачує їх;

♦ якщо порушив статут товариства або рішення загальних зборів товариства;

♦ якщо діяв на шкоду товариству.

Вигнанець мав право подати апеляцію до загальних зборів товариства, але до часу розв'язання його питання не мав права брати участь у полюваннях.

Важливу роль у діяльності товариства відігравали збори членів товариства. Так, не пізніше, ніж за 14 днів до завершення кожного адміністративного року, за головування керівника товариства, відбувалися загальні збори. Всі голосування на зборах товариства проводились картками. На цих зборах голову товариства та заступника обирали на три роки, а секретаря, касира, ловчого та керівника господарства товариства – на річний термін. Рішення загальних зборів набирали свою чинність, якщо за них проголосувала абсолютна більшість присутніх на зборах. Збори вважалися правочинними, якщо на них була присутня хоча б третина членів товариства. Засідання керівництва повинно було відбуватися щороку перед початком сезону полювання. До керівництва товариства зараховувались голова, заступник, секретар, касир, ловчий, керівник господарства.

ЛОВЕЦТВО

Сторінка ловецького спорту ч. 8.

„Тур" у „Ватри"

Лови в Тязові

Нова раса псів-дикарів

На теренах „Тура"

Мій перший вовк

Припинити діяльність товариство мало право на основі рішення його загальних зборів. У цьому разі майно переходило у фонд на виплату стипендії студента Вищого лісового інституту із скромними статками. Право першості призначення стипендії мав син члена товариства, син лісничого чи гайового, який обслуговував мисливські угіддя товариства.

Крім статуту товариства, існував також «Правильник», у сучасному розумінні – інструкція для проведення полювання. У ньому визначалося, що члени товариства були поділені на групи (гуртки), які самостійно орендували право полювання у власників земельних ділянок. Кожен звичайний член, який бажав полювати, повинен був належати до одного з гуртків товариства і був зобов'язаний сплачувати кошти за оренду мисливських ревірів. Члени товариства мали також право полювати в інших мисливських ревірах за умови, що цим самим вони не зашкодять справам товариства «Тур». Гуртки мали назву відповідно «Тур 1», «Тур 2» і т. д. Прийняття до гуртка повинно було відбуватися за взаємною згодою. Діяльність гуртків прив'язувалася до мисливських угідь (ловецьких теренів), якщо в одній місцевості збереться більше 25 мисливців. Гуртки не були територіально обмежені в оренді мисливських угідь, але для уникнення між ними конкуренції, їм заборонялось боротися за отримання одного і того самого ревіру. Члени товариства могли належати до багатьох мисливських гуртків.

Члени товариства об'єднувалися для розвитку ловецького спорту, дотримання традицій, старих мисливських звичаїв. Статут зобов'язував їх жити між собою дружно, допомагати один одному, гідно представляти своїх предків. Кожен член товариства був зобов'язаний досконало знати «Правильник» товариства та мисливський закон. Любов до природи, правди і свободи, порядок і відповідальність, спокійна та весела вдача, гаряче серце без злоби та заздрощів, гостре око, тверда рука – це прикмети правдивого мисливця.

Для фінансування товариства кошти залучалися з місячних (річних) внесків, з накладених штрафів, з продажу спірної дичини та прибутків від організованих змагань, забав, прогулянок. ***І все ж пріоритетною метою, яку ставило перед собою товариство, були організація видавництва літератури, бібліотеки, виставки, конкурси, виплата мисливських премій, коштів на охорону дичини.***

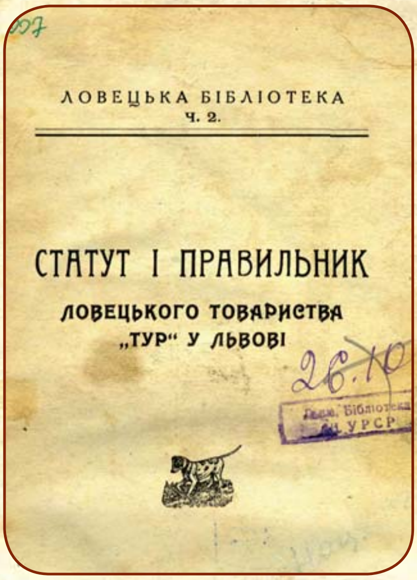
Крім того, відповідно до «Правильника» визначалися різні терміни для індивідуального та колективного полювань. Так, індивідуальне полювання на пернату дичину починалось з 15 червня і закінчувалось 15 квітня. Полювати на пернату дичину дозволялося без винятку, обмеження стосувались лише при полюванні на куріпку. Індивідуальне полювання на іншу дичину організовувалося лише за дозволом керівника гуртка в запланованих мисливських угіддях і лише з повідомленням ловчого. Індивідуальне полювання в одному мисливському ревірі можна було проводити лише один раз на місяць і добути за сезон полюваня лише 5 зайців та 5 куріпок, а дрібнішу дичину – без обмежень. Індивідуальне полювання на самців козулі дозволялося в лісах товариства з 1 червня по 1 жовтня лише з підходу або засідки. За сезон можна було добути лише одного самця козулі в одному ревірі. Диких кабанів, лисиць та інші хижаків дозволялось

» добувати іншим способом. Щоб не розполохати дичину, заборонялось індивідуальне полювання в тих мисливських ревірах, де за 14 днів планувалося колективне полювання.

Колективне полювання починалося з 1 жовтня і закінчувалось у лютому. У той час дозволялось добувати будь-яку дичину, відповідно до мисливського законодавства. Кошти на організацію колективного полювання повинні були сплачувати всі учасники в рівних частках. Учасники, які заявили про свою участь у полюванні і не з'явилися, також повинні були сплатити кошти нарівні з іншими учасниками.

Під час організації колективного полювання для розстановки мисливців на номери керівник полювання призначав мисливців відповідно до витягненого ними жеребу. Задля влучного пострілу дозволялося зламати лише кілька малих галузок, але ламати гілки заборонялось.

Добута дичина переходила у власність мисливця, який її добув, лише після сплати певної суми. Якщо було добуто незаплановану дичину, то її слід було одразу продати. Право першості купівлі мав той мисливець, який на полюванні нічого не добув, а якщо таких не було, то кидався жереб. Ціну дичини визначав ловчий. Гроші від продажу йшли в бюджет товариства. Учасники колективного полювання, які вбили більше двох зайців, були зобов'язані віддати одного «на розраду» тим особам, які не добули жодного. Якщо дичина впаде після кількох пострілів, вважалось, що її добув той, чия куля смертельно поранила тварину. Крім членів товариства, участь у полюванні мали право брати гості, запрошені турівцями. Їхня участь у полюванні регламентувалася так: на полювання гуртка кожен член товариства мав право запросити тричі на рік по одному гостю. Гість відшкодовував вартість організації полювання. На відміну від члена товариства, гість мав право на всю добуту дичину, крім лисиці, кабана, самця козулі і більшої дичини, яку повинні були продати, а отримані кошти віддати у бюджет товариства.

ЛОВЕЦЬКА БІБЛІОТЕКА
Ч. 2.

СТАТУТ І ПРАВИЛЬНИК
ловецького товариства
„ТУР" у Львові

Для мотивування роботи мисливської охорони після полювання їй виплачувалася премія з фонду «Тура», сума якої була пропорційна до кількості добутої дичини.

Для розв'язання конфліктів між членами товариства діяв мировий суд, керівником якого був голова товариства. У разі невиконання вимог статуту товариства призначалися штрафи. Наприклад, тодішнє мисливське законодавство не дозволяло добувати самок козуль. Тож за випадкове добування самки козулі член товариства «Тур» мусив сплатити штраф, за повторне – подвійний, за третє – мисливець вибував із членів товариства. Крім того, за навмисне добування самки козулі порушника виключали з товариства.

Слід відзначити, що завдяки участі у роботі товариства «Тур» непересічних громадян, про нього залишились цікаві спогади. Серед них і український поет Роман Купчинський, який прославив діяльність цього мисливського товариства у збірці «Мисливські оповідання».

Більше того, у міжвоєнний період товариство «Тур» започаткувало видавництво першого та єдиного на території Галичини спеціалізованого ловецького періодичного видання.

Усі члени товариства звертали увага на те, що в мисливському сезоні 1938–1939 рр. полювання на куріпку починалось з першого вересня. Хоча на куріпку всім членам товариства дозволялось полювати «досхочу», але принагідно у часописі згадувались і правила: необхідно було повідомити ловчого про свій приїзд на полювання на куріпок за день, щоб уникнути скупчення великої кількості мисливців в одному мисливському ревірі. Крім того, в одному і тому самому мисливському ревірі член товариства мав право полювати лише один раз на місяць; обов'язком мисливця під час полювання на куріпок було знешкодження будь-якого випадкового хижака (яструба, кота, пса, сороки та ворони); слід було також щоразу при зустрічі з мисливським сторожем перевіряти його, як він займається роботою і чи точно знає стан дичини; під час полювання для нагінки потрібно було залучати не місцевих хлопців, а мисливських охоронців товариства і заплатити їм відповідно до виконаної роботи.

Після повернення з полювання не пізніше наступного дня слід було повідомити ловчого про кількість добутої дичини та й узагалі про дичину, яка траплялася на полюванні. У жовтні, коли починалось колективне полювання, рекомендувалося не полювати індивідуально, щоб природа відпочила.

Слід відзначити, що правила, які дозволяли необмежений відстріл куріпок, вступили в дію у 1937 р. у зв'язку з їх різким збільшенням, тоді як до того часу мисливцеві дозволялось добувати за день не більше як 5 голів.

Після приходу на територію Галичини Радянської влади у вересні 1939 р. всі мисливські та й не лише мисливські товариства припинили своє існування. Багато членів товариства емігрували з України. Але свою діяльність мисливське товариство «Тур» не припинило. Зокрема воно об'єднало українських мисливців у США. У 1977 р. за його підтримки вийшла книжка Г. М. Яценка «Останні Слобожани», а автор книжки був головою мисливського і рибальського товариства «Тур» у Нью-Йорку.

Олег ПРОЦІВ